

Úgy szeretem Kolozsvárt, hogy néha már én magam is gyanakszom magamra. Hiszen mi lenne egyértelműbb annál, hogy az ember szereti a helyet, ahol született, méghozzá nemcsak a zsigereivel, az ösztöneivel, a reflexeivel, a tekintetével, amely itt alakult, itt telt fel látvánnyal, itt tanult meg látni, a bőrével, amelyet megérintett a város pora és virágpóra, szomorúsága és öröme, nemcsak ezekkel tehát, hanem azzal az értelmezéssel is, amellyel nehéz kibékülnie, amelyet folyamatosan bírál, mégsem tud kidobni, talán azért nem, mert bármennyire értelmezés és ideológia, olyan korán szívta magába, hogy semmilyen értelmiségi apparátust nem tudott használni ellene, csak állt ott védtelenül, valahányszor a nagyszülei meg a szülei azt mondták neki, a mi hazánk Erdély, és még ennek se kellett volna feltétlenül Kolozsvárt jelentenie, két évig mást se csináltunk, mint rokonokat látogattunk, nagyanyám rokonait Búnon, Segesvár mellett, nagyapám rokonait Kézdivásárhelyen, láttam az egész Székelyföldet keresztül-kasul, apám rokonait minden évben meglátogattuk, így aztán bejött Makfalva és Marosvásárhely is, meg hát különben is, a szüleim nyaralót vettek Bikalon, Bánffyhunяд mellett, így aztán a Kalotaszeg sem volt idegen, Farnasra és a Riszegre kirándultunk, átvonatoztunk Bácsról Zsobokig mindenütt, jóval tágasabb volt tehát nekem Erdély, Hunyadtól Kolozsvárig és Kolozsvártól a Keleti-Kárpátokig minden belefért, de nem véletlen, hogy Kolozsvárt jelöltem ki a magam szeretetvasútjának csomópontjává, itt kellett megvárni minden csatlakozást, itt kellett unatkozni, szenvedni és örülni, vagy nem kellett sem ezt, sem azt, csak éppen történt, de itt történt, itt, ahol a lakásomban, a dolgozószobámban, a billentyűzetem ezeket a sorokat írom.

Ezt aztán végképp nem kellene, volt egy időszak az életemben, amikor folyamatosan azt terveztem, elmegyek innen, emlékszem, tizenegyedikben vagy már korábban, tizedikben megbeszéltük néhányan, hogy érettségi után Kanadába megyünk, pontosabban szökünk, akkoriban nem lehetett csak úgy menni, és nyilván ez adta meg a szökés feszültségét és varázsát, az elképzelt szökését, mert mondanom sem kell, azon a srácon kívül, akinek az anyja már intézte a papírokat, egyikünk sem szökött sehová abból a háromfős galeriból, amelyik ezeket a nagy terveket szötte, de hát aki cselekedni akar, az nem terveket szö, hanem cselekszik, és nem ez volt az egyetlen álmom, Budapestre vagy egyáltalán Magyarországra éveket vágytam, de hát aki cselekedni akar, az nem vágyik, hanem satöbbi, így aztán végül itt maradtam.

Talán ennyi az egész szeretet, ez a végül, talán azzal a belátással is szeret az ember olyan szenvedélyesen, hogy mást úgysem tudott és tudna tenni, és akkor minden tehetetlenségével és csalódásával a város felé fordul, amelytől nem tudott elmenekülni, mert csalódás is volt bőven, ez a város mégiscsak Romániában, a Balkán szívében van, mocskos és közönséges, és demagógia, és nacionalizmus, és persze provincializmus, nemre, fajra, nemzetiségre, korra, vallásra és intelligenciahányadosra való tekintet nélkül, meg egyáltalán, az életben akkor is érnek csalódások, ha mindenki mindent jól csinált, az élet valahogy úgy van megdizájolva, hogy a csalódás ott legyen a pakliban az örömek és a szerelmek között, mint a kártyában a Fekete Péter.

Szóval, végül itt maradtam, pedig, mint nyilván kiderült, még csak tősgyökeres kolozsvári sem vagyok, aki akárhány nemzedékre visszamenőleg igazolhatnám ezt a kolozsváriságot, anyai nagyapám eszterneki, azaz felső-háromszéki, anyai nagyanyám bűni, édesanyám, igaz, már Kolozsvárt született, édesapám azonban Makfalván, a Küküllő mentén, itt találkozott a sorsuk, itt indult az enyém meg az öcsémé, és nyolc évnyi gödöllői autószerelés után végül ő is hazajött.

Ez a végül kattog bennem egyre, ez a végül jelenti a várost, emiatt a végül miatt kezd el szeretni az ember mindent, ami ide fűzi, mindenkit, aki ide tartozik, amikor tavaly azt nyilatkoztam egy újságnak, „itt sörözöm a barátommal, itt látom olykor a Szilágyi István bajuszát”, túlhangsúlyoztam a dolgot, nincsenek ilyen racionális érvek egy város mellett, nincsenek olyan megfontolások, amelyeket ki lehetne szakítani az egész történetből, csak ez van, az egész, egyben, olyan kompaktságban és együttélésben, ami lenyűgöző és hátborzongató ugyanakkor, mert az élet, az életem, amitől végül sem tudok szabadulni.

„When I sing, I believe”, láttam Sinatráról egy dokumentumfilmet, abban jelent meg hirtelen ez a mondat a képernyőn, ez a mondat, amely több szempontból is boldoggá és melankolikussá tett, egyrészt azért, mert mindig is tudtam, hogy sokkal bonyolultabb a viszony erkölcs és esztétika, tartás és ihlet között, mint azt sokan képzelik, főleg a mi erkölcsötől fertőzött irodalmunkban, márpedig ez a mondat minden szépségével együtt vagy éppen által arról is beszél, hogy csak a pillanat számít, az éneklés kegyelmi pillanata, amit éppen azért, mert kegyelem, nem lehet előre kiszámítani és magaslati elvek szerint irányítani, másrészt azért lettem boldog és melankolikus, mert körülmények kellene a hithez, nem lehet bárhogy hinni bármikor és bárhol, és nekem ez a város is kell ahhoz, hogy hinni tudjak, ez a mindenféle hatalom- és rendszerváltás következményeként többször is ártírt város, ahol sok utca és tér más néven szerepel, mint a gyerekkoromban, főleg, ha ebbe azt a múltat is beleszámítom, amit a nagyszüleim hagytak rám, akik Szentegyház utcának nevezték a Március 6. utcát, ami most már Iuliu Maniu, nekem azonban mindig Szentegyház marad, mert akként hiszek benne, ahogy Házsongárdi temetőként abban, amit mások Cimitirul central néven ismernek, és Árpád útként abban, amit mások Traian néven, nem is tudom, mi a még újabb neve, van-e neki egyáltalán, ezeket az utcákat járom slágerosan, ha nem is mindig macskakövesen, itt érzek minden örömet és fájdalmat és vágyakozást és sóvárgást és szomorúságot, itt érzem azt, hogy otthon vagyok, már amennyiben valahol, akkor itt, innen nézem a lányomat, ahogy a túldalolon leszáll a buszról, innen a feleségemet, ahogy beáll a parkolóba, innen önmagamot, ahogy küszködik magával és ahogy szárnyal az örömtől, innen fogok, most már úgy tűnik, innen fogok elhussanni oda, amit egyesek örökkévalóságnak, mások túlvilágnak, megint mások ég fölötti tájnak neveznek, és remélem, ott is viszonylag hamar megszokom a terek új nevét.

